

CONSTRUÏM LA CIUTAT INCLUSIVA

Arquitectes de Les Corts

El Grup d'Arquitectes de Les Corts ens trobem cada segon dijous de mes per compartir i debatre els reptes dels nostres barris. S'ha decidit fer la Festa de l'Arquitectura de Les Corts d'aquest any 2021 al Campus sud de la Zona universitària. L'objectiu és aconseguir que els edificis siguin més oberts cap a l'exterior i afavoreixin la interacció entre els diferents universitaris, així com s'integri millor en el conjunt del barri i el seu entorn per tal d'animar a fer-ne ús per tothom.

Saps quan es va crear la Zona Universitària de Diagonal?

A finals dels anys 40, l'edifici històric de la Universitat de Barcelona, on s'impartien gran part de les carreres universitàries a la ciutat, estava saturat i ja no podia satisfer la demanda creixent d'estudiants, així que es proposà la seva descentralització. El 1950 es creà la Junta de Obras de la Ciudad Universitaria, que encarregà a l'arquitecte Francesc Nebot el projecte de planificació del Campus universitari en uns camps agrícoles de l'antic terme municipal de Les Corts de Sarrià, annexionat a Barcelona el 1897. El projecte va ser molt criticat, especialment pel fet que el Campus estigués dividit per una carretera com l'Avinguda Diagonal.

Finalment, l'any 1952 l'arquitecte Amadeu Llopart agafa el projecte i l'any 1955 s'inicien les obres del que avui coneixem com a Zona Universitària. Aquesta actuació urbana aportarà a la ciutat de Barcelona tot un seguit de peces d'arquitectura de gran qualitat, les millors de les quals voregen l'Avinguda Diagonal. Un clar exemple d'aquesta arquitectura és la **Facultat de Dret**, projecte de línia racionalista dissenyat i construït per l'equip d'arquitectes Giráldez, López Iñigo i Subias el 1958. També trobem l'arquitectura brutalista i trencadora de la Facultat d'Economia i Empresa, de l'arquitecte Javier Carvajal, construïda un any més tard. L'any 1961 l'arquitecte José M. Segarra Solsona construeix l'**Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona** de la Universitat Politècnica de Catalunya, ampliada el 1978 amb un singular edifici que porta l'empremta de l'arquitecte Jose Antonio Coderch de Sentmenat.

Quin estat té el campus d'avui?

L'Avinguda Diagonal divideix la Zona Universitària en dos grans Campus, el Nord i el Sud, en funció de la seva ubicació en relació al gran vial. El Campus Sud està envoltat per barris limítrofs del districte de Les Corts, així com per grans equipaments de ciutat, com el Camp Nou que, inaugurat el 1957, influeix de forma determinant en l'ús que es fa de l'espai públic en aquest àmbit de la ciutat. En relació al Cam-

pus Universitari, es tracta d'un conjunt de facultats i escoles universitàries, així com centres de recerca que funcionen de forma autònoma i aïllada. Aquesta fragmentació determina l'espai públic del campus, sense una estructura morfològica ni funcional, mancat totalment d'una urbanitat i centralitat que permeti la integració social i d'usos de la comunitat universitària.

Campus sud, indicació de les Escoles i Facultats UPC i UB.
Vilà Renaud Arquitectura SLP

Durant l'última dècada s'ha començat a repensar l'espai urbà del Campus Sud amb plantejaments com el Pla de millora urbana del Campus Sud de 2008, dels professors Estanislao Roca i Luís Alegre, i les propostes de millora de l'illa "A" d'Arquitectura, de l'arquitecte Jordi Ros. Des de l'Escola Politècnica Superior d'Edificació de Barcelona, i en el context del Màster Universitari de Gestió, el professor Miguel Mayorga ha treballat amb els alumnes en el desenvolupament d'una proposta Smart, Healthy, Green and Inclusive per al Campus Sud.

Blog amb els resultados de Curso Smart Cities/ Territorios Inteligentes. Profesor responsable: Miguel Mayorga. Máster Universitario en Gestión de la Edificación.

Video Hacia un Smart Campus (Healthy, Green & Inclusive) mayorga+fontana arquitectos

Recomanem la lectura de l'article **"Cases, barris i... ciutats que curen?"** de mayorga+fontana arquitectos.

Com t'imagines un campus universitari més habitable?

La paraula "campus" és un vocable llatí que en origen al·ludeix al terme camp. Al llarg dels últims 2 segles als Estats Units, la paraula "campus" passa d'identificar els camps que envolten la universitat a identificar a tot el conjunt d'edificis, tant docents com administratius o de servei, de la universitat, com una estructura clarament alternativa a l'estructura claustral de les universitats europees. És aquesta concepció de Campus la que s'ha estès per tot el món.

Per tant, el Campus universitari hauria de ser un espai on es pugui estudiar, viure i treballar a la vegada. Hauria de ser una zona dotada de tots els serveis i comerços per a l'estudiant i el professorat, així com zones de lleure i oci per tal de seguir donant vida al Campus més enllà del cicle acadèmic. En aquest sentit **la integració de l'espai públic** en el dia a dia de la ciutat és essencial en la vertebració del Campus universitari. Per això, cal fer de l'espai lliure un element que posi en valor l'essència de la ciutat contemporània com a lloc d'activitat i aprenentatge fora de l'aula, així com un punt de trobada i mediació. L'espai públic s'ha de dotar de serveis, així com d'espais verds i de pacificació del trànsit amb una urbanització qualificada.

Arxiu UPC

Un Campus per a tothom!

Arquitectes de Les Corts

La Festa de l'Arquitectura 2021 a Les Corts s'ha posat com a gran objectiu millorar la connexió de la zona universitària amb la resta del districte. Un dels primers elements d'integració urbana és treballar en la supressió de barres arquitectòniques a l'espai públic, sumant-nos a la mesura de govern del Districte de les Corts per ser el districte més inclusiu de la ciutat, posant el focus en la innovació social i l'atenció a totes les persones més enllà de les seves capacitats. L'altre gran objectiu és trencar amb totes aquelles barreres invisibles que fan del campus universitari una frontera, introduint espais d'oci i esport per a totes les famílies de la ciutat, així com repensant els elements d'urbanització de l'espai públic.

En general es tractaria dissenyar un entorn on la ciutadania-vianants siguin els protagonistes de l'espai públic, ocu-

pant uns espais amables, lliures de barreres arquitectòniques i on el cotxe perdi el protagonisme que té avui. Alhora, buscar sinergies entre aquesta proposta i altres actuacions en l'àmbit urbà més proper que estan treballant en la mateixa direcció, com ara el nou Espai Barça. També millorar la permeabilitat amb altres espais fronterers amb la Zona Universitària i amb vocació d'espai públic, com els Jardins de la Maternitat al campus sud o el Parc de Cervantes al campus nord. Evidentment, les universitats han de participar en aquest espai públic obrint les portes de l'art, la ciència i la tecnologia a la ciutadania. En aquesta direcció l'equip d'arquitectes de les Corts hem iniciat el projecte TRAVESSERES per buscar com fer més permeables els Parcs i diferents àmbits del districte.

Què és una mapathon? Fem-ne una per la inclusió!

Una Mapathon és una activitat que permet recollir informació sobre l'accessibilitat d'un espai determinat a través de la participació d'un grup nombrós que geolocalitza aquells punts de l'espai urbà que no funcionen. Es tracta d'un esdeveniment massiu de ciutadans voluntaris que tenen per objectiu recollir i apuntar dades d'una determinada àrea o espai utilitzant recursos propis com aplicacions de mòbil o programes per ordinadors, sempre amb l'ajuda de guies que els donen pautes, assessorament i ajuda. L'any 2018 es va realitzar una **primera mapathon al Campus Nord de la UPC dirigida a la Comunitat UPC**, entitats, tècnics, així com a gent generosa, solidària i curiosa. És a dir, estava obert a qualsevol persona que tingués ganes de contribuir a la inclusió i l'accessibilitat de la universitat pública. Consulta [aquí els resultats](#) i comprova quines són les problemàtiques d'accessibilitat identificades.

El dia que puguem fer la **Festa d'Arquitectura de Les Corts** presencial, farem una mapathon al Campus Sud plena d'activitats relacionades amb l'accessibilitat. Aquesta acció servirà com a entrenament per a la MEGAMAPATHON del proper 3 de desembre de 2020, coincidint amb el dia mundial de les persones amb discapacitat. Quina millor manera de celebrar el 50 aniversari de la Universitat Politècnica de Catalunya!

Arxiu UPC

Un campus més verd!

L'objectiu de la Festa de l'Arquitectura de 20210 és impulsar "la naturalització" del Campus Universitari, donant continuïtat a les accions ja iniciades a la Festa de l'Arquitectura 2019, on es va fer una gran plantada d'arbres en un dels Parcs de les Portes de Collserola, tot just darrera de l'Hospital de Sant Joan de Déu, amb una gran participació de diverses associacions, escoles i famílies del barri i d'arquitectes.

Aquest any la festa presencial se centra en dues grans accions. La primera, fer visible les rutes entre el campus i l'actuació del 2019, connectant la Zona Universitària amb les Portes de Collserola (just darrera de l'Hospital Sant Joan de Déu), en un recorregut de només 10 minuts. L'altra acció és la

segona gran plantada d'arbres de la festa, seguint la proposta de l'arquitecte Àlex López-Grado Padreny impulsada pel Districte, incrementant els espais verds i d'ombra al Campus. Amb les dues accions també es vol potenciar els eixos vertebradors de connexió del Campus amb la resta del districte i la ciutat, així com fomentar que aquest campus tingui vida tots els dies de la setmana i durant tot l'any.

Et recomanem la lectura de l'article "[Lindars, balcones i finestres](#)", de l'arquitecta i paisatgista Beatriz Borque!

Proposta de l'arquitecte Àlex López-Grado Padreny i renders de Saida Dalmau. Projecte

Posa la llavor per a un campus més verd!

Aquesta propera festa plantarem arbres per seguir escampant la natura per la ciutat i tenir un campus més verd i amable. Els estudiants de paisatgisme de l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona (ETSAB), dirigits per la professora Marina Cervera, han estat treballant una proposta per a la renaturalització del Parc de la Bederrida, millorant la seva permeabilitat i accessibilitat. Aquestes idees se sumen al projecte paisatgístic amb zona esportiva i pacificació de trànsit impulsat pel Districte.

Per això, us convidem a participar a la plantada des d'un bon inici. Els estudiants de paisatge sembraran o esqueixaran plantes per ser trasplantades al lloc on se celebra la Festa d'Arquitectura presencial. En aquest espai digital podreu seguir amb un [time-lapse](#) el creixement dels plançons, els arbres joves a ser trasplantats. Us posem com a exemple [com desperta un faig a la primavera](#), realitzat per l'arquitecte Víctor Pérez-Pallarès. Alhora, us animem a fer el vostre planter.

FESTA D'ARQUITECTURA

Construïm la ciutat inclusiva: la ciència, la tècnica i l'art al carrer

La Festa de Cloenda de la Setmana d'Arquitectura la farem al Campus Sud de Les Corts.

L'objectiu és reivindicar un campus universitari més verd que afavoreixi la interacció amb els diferents estudiants

universitaris i amb tota la població en general. Es busca dotar d'un espai cultural i aprenentatges que permeti gaudir d'aquest espai de la ciutat, en especial els caps de setmana.

Organitzen: Arquitectes de Les Corts

Altres agents implicats: ETSAB, Museu de Matemàtiques de Catalunya, Bicicultura, UPC 50 anys, Ajuntament de Barcelona

Dia: diumenge 16 de maig d'11 a 14h

Lloc: Campus Sud, Creuament c. Pau Gargallo – c. Pascual i Vila

Entitats convocants:

